

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta od 4. 2. 2022. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod nazivom *MULTIMEDIJALNE TEHNOLOGIJE KAO FAKTOR MOTIVACIJE UČENIKA U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA U OSNOVNIM ŠKOLAMA U CRNOJ GORI* kandidatkinje Jelene Kasumović, Studijski program Njemački jezik i književnost, u sljedećem sastavu: prof. dr Smilja Srđić, članica, doc. dr Jasmina Nikčević, članica i doc. dr Jelena Knežević, mentorka.

Komisija Vijeću podnosi

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad pod nazivom *Multimedijalne tehnologije kao faktor motivacije učenika u nastavi njemačkog jezika u osnovnim školama u Crnoj Gori* kandidatkinje Jelena Kasumović napisan je na 70 strana i u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama Univerziteta Crne Gore sadrži predgovor, izvod rada, apstrakt na engleskom jeziku i sadržaj, nakon čega slijede uvod, teorijski dio, metodologija istraživanja, prikaz rezultata istraživanja, interpretacija rezultata i diskusija, kao i zaključak i popis literature.

Rad je podijeljen na teorijski i praktični dio. U uvodnom poglavlju kandidatkinja kao predmet istraživanja ovoga rada navodi multimedijalne tehnologije i pitanje njihove motivacione uloge u nastavi njemačkog jezika. U tom smislu rad ispituje međuzavisnosti upotrebe multimedijalne tehnologije u učionici i motivacije za učenje stranog jezika u osnovnoškolskom uzrastu. Motiv za izbor ove teme je sve veća zastupljenost multimedijalnih tehnologija u različitim vidovima u nastavnom procesu njemačkog jezika, ali i njihova očigledno nedovoljna ili parcijalna ispitanoost u crnogorskom kontekstu. Istraživanje koje je u osnovi ovog rada u tom smislu je svojevrsni pionirski poduhvat. Rad analizira mjesto multimedijalne tehnologije u konceptu savremene nastave u Crnoj Gori, poredeći je sa tradicionalnom organizacijom nastave njemačkog jezika u osnovnoj školi, iz vremena kada multimedijalna tehnologija nije bila prepoznata kao značajno nastavno sredstvo.

U teorijskom dijelu Kasumović bliže određuje savremeno razumijevanje multimedijalnih tehnologija, njegovih vidova, značaja u tradicionalnoj i savremenoj nastavi,

udubljujući se u pojedinačne komponente multimedijalnih tehnologija i mogućnosti njihove upotrebe u nastavnom procesu. Data je i klasifikacija multimedijalnih tehnologija. Teorijski dio nadalje sadrži određenje pojma motivacije kao psihološkog i nastavnog pojma. Oslanjajući se na savremenu metodičku literaturu, a imajući u vidu da je motivacija povezana sa afektivnim faktorima kao što su odnos prema jeziku, samopouzdanje i strah, autorka prihvata tezu da je motivacija učenika ključni faktor uspjeha u učenju stranog jezika.

Hipoteza od koje je Kasumović pošla formulisana je jasno i nedvosmisleno: potreba multimedijalnih tehnologija u nastavi predstavlja važan faktor motivacije pri savladavanju gramatike i leksike njemačkog jezika u osnovnoj školi. Uz ovu glavnu hipotezu, pretpostavljeno je i da učenici doživljavaju multimedijalne tehnologije kao bliske i zanimljive, jer sami mogu da kreiraju multimedijalne sadržaje, što dodatno podstiče njihovu kreativnost i maštu. Takođe, autorka ističe važnu ulogu nastavnika, koji mora biti kreativan i inovativan u primjeni ovih tehnologija kako bi se ostvarila njihova puna funkcionalnost.

U cilju dobijanja objektivnih i nezavisnih rezultata Kasumović se odlučila za primjenu kvantitativne metode koja podrazumijeva prikupljanje informacija sprovođenjem ankete u devet osnovnih škola u Crnoj Gori u kojima se njemački uči kao drugi strani jezik. Reprezentativnost uzorka je postignuta izborom škola sa najvećim brojem učenika i iz različitih regija Crne Gore. Praktični dio rada sadrži rezultate ankete sprovedene među učenicima i nastavnicima, kao i analizu motivacione uloge multimedijalnih tehnologija u procesu učenja. Cilj ankete bio je da se ispita kako primjena multimedijalnih tehnologija utiče na motivaciju učenika u učenju stranog jezika. Anketa je uključivala pitanja o učestalosti korišćenja multimedijalnih tehnologija, njihovim efektima na proces učenja, kao i mišljenja učenika i nastavnika o njihovoj efikasnosti. Anketom je obuhvaćeno ukupno 328 učenika u starosnoj grupi od VI do IX razreda i 60 nastavnika. Autorka rada argumentovano obrazlaže zbog čega se odlučila za navedenu ciljnu grupu kao i na koji način je osmislila anketu, dovodeći je u vezu sa prethodno postavljenim istraživačkim pitanjima. Takođe se postarala da za sprovođenje ankete dobije saglasnost Ministarstva prosvjete.

Kvantitativni pristup sa anketom kao osnovnim sredstvom za prikupljanja podataka omogućila je autorki da dobije podatke koji su brojčano izraženi i pogodni za statističku analizu, što joj je na kraju dalo jasno mjerljive rezultate. Autorka je koristila anketni upitnik sa pitanjima zatvorenog i otvorenog tipa. Zatvorena pitanja omogućila su standardizovanu analizu, dok su otvorena pitanja pružila prostor za dublje uvide u mišljenja učenika i nastavnika. Korišćena je Likertova skala za mjerenje stavova i percepcije učenika i nastavnika, kao standardni, pouzdani metod za ispitivanje mišljenja. Rezultati anketa su narativno opisani

i grafički prikazani. Metode deskripcije i uporedne analize korišćene su za interpretaciju podataka, što je omogućilo pregledne i jasne zaključke o stavovima učenika i nastavnika prema multimedijalnim tehnologijama. Izabrana metodologija istraživanja adekvatna je i efikasna za ciljeve koje je autorka postavila, uz dobro odabrane instrumente i analitičke tehnike.

Zaključak potvrđuje glavnu hipotezu autorke da multimedijalne tehnologije predstavljaju važan faktor motivacije u savladavanju gramatike i leksike njemačkog jezika. Anketa je pokazala da učenici bolje i efikasnije uče koristeći tehnologije koje kombinuju tekst, zvuk i sliku, jer im omogućavaju dinamičniji i interaktivniji način savladavanja gradiva. Pandemija koronavirusa je dodatno ubrzala integraciju digitalnih medija u nastavni proces. Nastavnici su preuzeli odgovornost da smisleno koriste digitalne sadržaje, što je postalo neophodno za održavanje kvaliteta obrazovanja u novonastalim uslovima. Autorka naglašava da upotreba multimedijalnih tehnologija mora biti razumna, jer pretežak sadržaj može demotivisati učenike, dok previše jednostavan sadržaj može postati nezanimljiv.

U svom radu autorka je demonstrirala metodološko znanje i digitalnu pismenost, kao i sposobnost za problemsko sagledavanje teme. Uporedno posmatranje rezultata upitnika za nastavnike i za učenike omogućilo je dodatno potvrđivanje zaključka. Zaključak o potvrđivanju teze izveden je na smislen i logičan način, argumentovano i na osnovu prethodno izložene diskusije rezultata. Autorka se takođe kritički osvrće na izvjesne metodološke manjkavost svog pristupa, preispitujući kako upitnik, tako i izabranu ciljnu grupu.

Literatura sadrži sve reference, ukupno 38 publikacija. Popis svjedoči da je u osnovi cjelokupnog istraživanja dobro poznavanje sekundarne literature u svim posebnim oblastima kojima se kandidatkinja bavila.

U pojedinačnim poglavljima kao i u cjelini rada koji je predmet ove ocjene, njegova autorka, Jelena Kasumović, pokazala je da posjeduje specijalistička znanja iz metodike nastave njemačkog jezika, kao i da je ovladala analitičkim i sintetičkim metodama koji se dominantno koriste u humanističkim naukama. Ističemo sposobnost autorke da prikazuje, klasifikuje, interpretira, adekvatno bira primjere i rezimira u svrhu donošenja zaključaka, kao i da zaključke formuliše jasno i razumljivo.

Master rad *Multimedijalne tehnologije kao faktor motivacije učenika u nastavi njemačkog jezika u osnovnim školama u Crnoj Gori* kandidatkinje Jelene Kasumović originalan je istraživački doprinos sagledavanju aktuelnog stanja u vezi sa odnosom učeničke motivacije i korišćenja multimedijalnih tehnologija u nastavi njemačkog kao stranog jezika u Crnoj Gori.

Imajući u vidu sve navedeno u ovom izvještaju, komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da izvještaj prihvati i odobri javnu odbranu master rada kandidatkinje Jelene Kasumović.

KOMISIJA

Prof. dr Smilja Srdić, članica

Smilja Srdić

Doc. dr Jasmina Nikčević, članica

Jasmina Nikčević

Doc. dr Jelena Knežević, mentorka

Jelena Knežević